

33 Η ΔΥΝΗΤΙΚΗ (ΥΠΟΘΕΤΙΚΗ) IL CONDIZIONALE

Η ΑΠΛΗ ΔΥΝΗΤΙΚΗ / IL CONDIZIONALE SEMPLICE

Χρήση

Είναι η έγκλιση (♦ κεφ. 24 Il Verbo) που εκφράζει μία ενέργεια, στην οποία υποδηλώνεται το γενικά ενδεχόμενο και όχι το αντικειμενικά βέβαιο. Το **condizionale** μπορεί να δηλώσει: **δυνατότητα, πιθανότητα, επιθυμία, άγνοια, αμφιβολία, ευγένεια, συμβουλή, προσωπική γνώμη, ειρωνεία**. Στα ελληνικά συνήθως μεταφράζεται με **θα** + παρατατικό: **Vorrei un caffè.**

Tu che **faresti** al posto mio?

Io per Sandra **metterei** la mano sul fuoco.

Secondo me **sarebbe** meglio aspettare.

Uscirei volentieri con una ragazza come Lisa.

Io **direi** che sia meglio andare in treno.

Scusi, Le **dispiacerebbe** cambiarmi 100 euro?

Non **sposerei** quell' uomo per tutto l' oro del mondo.

Sarebbe così gentile da ripetere ciò che ha detto?

Quasi quasi **me ne andrei** anch' io.

Θα ήθελα έναν καφέ.

Εσύ τι **θα έκανες** στη θέση μου;

Εγώ για τη Σάντρα **θα έβαζα** το χέρι μου στη φωτιά.

Κατά τη γνώμη μου **θα ήταν** καλύτερα να περιμένουμε.

Θα έβγαينا ευχαρίστως με μια κοπέλα σαν τη Λίζα.

Θα έλεγα πως είναι καλύτερα να πάμε με τρένο.

Συγγνώμη, **θα σας πείραζε** να μου αλλάξετε 100 ευρώ;

Δεν **θα παντρευόμουν** αυτόν τον άντρα για όλο το χρυσάφι του κόσμου.

Θα είχατε την καλοσύνη να επαναλάβετε αυτό που είπατε;

Λέω να πηγαίνω κι εγώ σιγά σιγά.

Σε μία πρόταση που εκφέρεται με **condizionale** υπάρχει -άλλοτε φανερά και άλλοτε σε λανθάνουσα κατάσταση-, ένας όρος, μία προϋπόθεση. Π.χ.: η πρόταση **vorrei parlarti per un attimo** είναι η απόδοση ενός υποθετικού λόγου, του οποίου η υπόθεση εννοείται:

υπόθεση	απόδοση
Se hai tempo,	vorrei parlarti per un attimo.
Se non ti dispiace,	
Se mi puoi ascoltare,	

Γ' αυτό, το **condizionale semplice** συνιστά την απόδοση στον υποθετικό λόγο του 2^{ου} είδους: **se + υπόθεση ► condizionale** (♦ κεφ. 42 Il Periodo Ipotetico).

Όπως ήδη αναφέρθηκε, μία από τις συχνότερες και χαρακτηριστικότερες χρήσεις του *condizionale semplice* αντί του *presente indicativo* ειδικά με τα ρήματα *volere, dovere, potere*, αμβλύνει την "τραχύτητα" μιας ενδεχόμενης επιθυμίας, εντολής ή δυνατότητας, προσδίδοντας ένα ύφος ευγενέστερο, συμβουλευτικότερο, διαλλακτικότερο:

Voglio un'informazione.

Devi fare così.

Non te lo so dire.

Puoi farmi questa cortesia?

Mi accompagni dal dentista?

► **Vorrei** un'informazione.

► **Dovresti** fare così.

► Non te lo **saprei** dire.

► **Potresti** farmi questa cortesia?

► Mi **accompagneresti** dal dentista?

Τα *vorrei, preferirei, desidererei* (ρήματα επιθυμίας), όταν υπάρχει ετεροπροσωπία, συντάσσονται με υποτακτική παρατατικού (*congiuntivo imperfetto*), προκειμένου να προσδοθεί μεγαλύτερη ευγένεια στο λόγο (► κεφ. 34 *Congiuntivo Imperfetto*):

Vorrei

Preferirei **che tu mi dicessi** la verità.

Desidererei

Χαρακτηριστική είναι η χρήση του **condizionale dell'opinione**, όταν θέλουμε να εκφράσουμε τη γνώμη μας ή τη γνώμη των άλλων ή να μεταφέρουμε πληροφορίες (γλώσσα της δημοσιογραφίας). Αυτή η περίπτωση, όμως, στα ελληνικά δεν μεταφράζεται με *θα* + παρατατικό.

Secondo me, tu **fumeresti** troppo.

Secondo la stampa locale,
il governo **entrerebbe** in crisi.

Corre voce che le elezioni **sarebbero**
imminenti.

Secondo le statistiche i disoccupati
sarebbero un milione.

Κατά τη γνώμη μου (**μάλλον**) **καπνίζεις**
πάρα πολύ.

Σύμφωνα με τις τοπικές εφημερίδες,
η κυβέρνηση (**μάλλον, φαίνεται πως**)
εισέρχεται σε περίοδο κρίσης.

Φημολογείται ότι σύντομα **θα γίνουν**
εκλογές.

Σύμφωνα με τις στατιστικές οι άνεργοι
είναι ένα εκατομμύριο.

Το *condizionale semplice* μπορεί, ακόμη, να εκφράζει **ειρωνεία, σαρκασμό ή αμφισβήτηση**. Και αυτή η περίπτωση δε μεταφράζεται στα ελληνικά με *θα* + παρατατικό:

– Belle poesie che scrivi! E tu, **saresti**
un poeta?

– Che brutte parole hai detto! E tu, **saresti**
un bambino educato?

Come sarebbe a dire; devo pagare io
il conto anche questa volta?

...Κι εσύ **υποτίθεται ότι είσαι** ποιητής;

...Κι εσύ, **θες να λέγεσαι** παιδί με αγωγή;

Τι πάει να πει αυτό, δηλαδή; πάλι εγώ
πρέπει να πληρώσω το λογαριασμό;

Παρατήρηση:

Το *condizionale semplice* έχει ευρύτερη χρήση στην ιταλική γλώσσα απ' ό,τι η απλή δυνητική στην ελληνική. Εκτός αυτού, χρησιμοποιείται και σε περιστάσεις στις οποίες ο ομιλών είναι αρκετά σίγουρος γι' αυτό που εκφράζει και μάλλον κοντά στην πραγματοποίησή του: π.χ. οι δηλώσεις "Aprirei la finestra" και "Domani partirei per Milano" μπορεί και να σημαίνουν: "Ανοίγω / Θα ανοίξω το παράθυρο" και "Αύριο φεύγω για Μιλάνο (εκτός απροόπτου)".

Σχηματισμός

Ως απλή έγκλιση σχηματίζεται από το θέμα του απαρεμφάτου και την κατάληξη, η οποία είναι κοινή στην Α' και Β' συζυγία:

	Α' ΣΥΖΥΓΙΑ	Β' ΣΥΖΥΓΙΑ	Γ' ΣΥΖΥΓΙΑ
	-ARE	-ERE	-IRE
io		-erei	-irei
tu		-eresti	-iresti
lui / lei / Lei		-erebbe	-irebbe
noi		-eremmo	-iremmo
voi		-ereste	-ireste
loro, Loro		-erebbero	-irebbero

	LAVORARE	PRENDERE	PARTIRE
io	lavorerei	prenderei	partirei
tu	lavoreresti	prenderesti	partiresti
lui / lei / Lei	lavorerebbe	prenderebbe	partirebbe
noi	lavoreremmo	prenderemmo	partiremmo
voi	lavorereste	prendereste	partireste
loro, Loro	lavorerebbero	prenderebbero	partirebbero

Τα βοηθητικά ρήματα avere και essere

Το *men essere* σχηματίζει ανώμαλα το *condizionale*, το δε *avere* αποβάλλει το -e:

	AVERE	ESSERE
io	avrei	sarei
tu	avresti	saresti
lui / lei / Lei	avrebbe	sarebbe
noi	avremmo	saremmo
voi	avreste	sareste
loro, Loro	avrebbero	sarebbero

FUTURO SEMPLICElavor-**erò**prend-**erò**part-**irò****CONDIZIONALE SEMPLICE**lavor-**erei**prend-**erei**part-**irei**

Όπως φαίνεται, το condizionale σχετίζεται μορφολογικά με το μέλλοντα (futuro). Πράγματι, το condizionale είναι μια έγκλιση που απορρέει από το μέλλοντα, γι' αυτό και ακολουθεί στο σχηματισμό του όλες τις ιδιαιτερότητες και τις εξαιρέσεις του:

FUTURO SEMPLICEStasera **andrò** a cena con Gina.**Vivrò** in questa città per sempre.**Dovrai** fare più attenzione!**CONDIZIONALE SEMPLICE**► **Andrei** volentieri a cena con Gina.► **Vivrei** per sempre qui.► **Dovresti** fare più attenzione!**Ιδιαιτερότητες στον σχηματισμό****Ρήματα σε -c-are και -g-are**

Τα ρήματα μόνο της Α' συζυγίας που έχουν χαρακτήρα **-c-** και **-g-**, για να διατηρήσουν το "σκληρό" ήχο, χρειάζονται το γράμμα **-h-** σε όλα τα πρόσωπα:

DIMENTICARE	PAGARE
dimentic h erei	pag h erei
dimentic h eresti	pag h eresti
dimentic h erebbe	pag h erebbe
dimentic h eremmo	pag h eremmo
dimentic h ereste	pag h ereste
dimentic h erebbero	pag h erebbero

Κλίνουνται με τον ίδιο τρόπο τα ρήματα: cercare, giocare, toccare, spiegare, legare, negare, obbligare, indicare κ.τ.λ.

Ρήματα σε -ciare και -giare

Τα ρήματα σε **-ciare** και **-giare** αποβάλλουν το **-i-** σε όλα τα πρόσωπα (mangerò και mangierò):

COMINCIARE	MANGIARE
cominc e rei	mang e rei
cominc e resti	mang e resti
cominc e rebbe	mang e rebbe
cominc e remmo	mang e remmo
cominc e reste	mang e reste
cominc e rebbero	mang e rebbero

ΠΙΝΑΚΑΣ ΑΝΩΜΑΛΩΝ ΡΗΜΑΤΩΝ

INFINITO		FUTURO		CONDIZIONALE
fare	▶	farò	▶	farei
dare	▶	darò	▶	darei
stare	▶	starò	▶	starei
potere	▶	potrò	▶	potrei
dovere	▶	dovrò	▶	dovrei
andare	▶	andrò	▶	andrei
sapere	▶	saprò	▶	saprei
vivere	▶	vivrò	▶	vivrei
cadere	▶	cadrò	▶	cadrei
godere	▶	godrò	▶	godrei
venire	▶	verrò	▶	verrei
volere	▶	vorrò	▶	vorrei
tenere	▶	terrò	▶	terrei
bere	▶	berrò	▶	berrei
rimanere	▶	rimarrò	▶	rimarrei
morire	▶	morirò (morrò)	▶	morirei (morrei)
(tra)durre	▶	(tra)durrò	▶	(tra)durrei
porre	▶	porrò	▶	porrei
trarre	▶	trarrò	▶	trarrei